STORTINGET

Representantforslag 45 S

(2026–2027)

fra stortingsrepresentantene Siren Julianne Jensen og Une Bastholm

Dokument 8:45 S (2026–2027)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siren Julianne Jensen og Une Bastholm om å midlertidig stanse oppkjøp av Nussir, kobbergruva i Kvalsund

Til Stortinget

Bakgrunn

Nussir-gruva i Kvalsund i Finnmark er i prosess med å bli kjøpt opp av ACG Metals. Dette selskapet ledes av Artem Volynets, en britisk-russisk forretningsmann med bånd til russiske oligarker som har videre koblinger til Vladimir Putin. Fem av Volynets' tidligere sjefer og kollegaer er sanksjonert av Norge og andre europeiske land. Volynets uttalte i utgangspunktet at han ikke har hatt noen form for kobling til Russland og russisk næringsliv siden 2013, men er senere blitt tatt i flere løgner. Senest i 2016 deltok han i et økonomisk forum i St. Petersburg, der han skulle bidra til å få investeringer for flere milliarder kroner til Russland i etterkant av Russlands ulovlige annektering av den ukrainske Krymhalvøya. VG har også dokumentert at Volynets hadde styreverv i det russiske selskapet Norilsk Nickel helt til 2019.

Nussir er klassifisert som strategisk viktig av EU. Vurderingen er en del av EUs forordning om kritiske råvarer (Critical Raw Materials Act, CRMA), et regelverk som skal sikre en stabil og bærekraftig forsyning av kritiske og strategiske råvarer til europeisk industri og det grønne skiftet, og gjøre Europa mindre avhengig av land som Russland og Kina. EU har et mål om å kunne utvinne minst 10 prosent av sitt årlige forbruk av strategiske råvarer, prosessere minst 40 prosent og resirkulere minst 25 prosent innen 2030.

Forslagstillerne mener at en må ha kontroll med hvem som eier kritisk infrastruktur og strategiske råvarer i en særlig geopolitisk usikker tid hvor strategiske råvarer også kan brukes som pressmiddel, en metode Russland har brukt over flere år. Det er også velkjent at Russland bruker russiske statsborgere, forretningspersoner og bedrifter i proxyvirksomhet til å kjøpe seg opp i sikkerhetspolitisk infrastruktur i utlandet og i land som Russland ser på som fiendtlig innstilt. Målet kan være å få større oversikt til å overvåke og bedrive etterretningsvirksomhet, og til å få innflytelse i andre land. Hensikten med CRMA-forordningen er å sikre strategisk uavhengighet. Da fremstår det problematisk å akseptere at en strategisk viktig gruve kjøpes opp av et selskap med sterke russiske forbindelser og en toppsjef som har tydelige koblinger til Russlands elite.

Regjeringen sier at de har hatt dialog med oppkjøperne og at det ikke er noe som i regjeringens øyne tilsier at oppkjøpet er problematisk. Likevel har ikke Stortinget blitt informert om hva slags informasjon som eventuelt underbygger dette, eller om hva slags dialog som har vært mellom partene eller om informasjonen regjeringen sitter på er vurdert og kvalitetssikret av fagorganer på feltet som PST eller NSM. Forslagsstillerne mener at kjøpsprosessen må settes på stopp midlertidig, fram til norske sikkerhetsmyndigheter har fått avklart om dette kjøpet er sikkerhetsmessig forsvarlig å gjennomføre. Hvis det viser seg at det ikke er sikkerhetspolitisk forsvarlig, og det viser seg at det er grunner til å se kjøpet i sammenheng med utenrikspolitiske ambisjoner fra den russiske staten, må regjeringen gripe inn og få stanset kjøpet permanent.

Kjøpet er ifølge ACG Metals sin oppkjøpsmelding planlagt gjennomført innen 30. november 2026, med siste frist 15. desember. Forslagsstillerne mener derfor dette forslaget bør hastebehandles for å sikre at sikkerhetsmyndighetene får gjennomført sine vurderinger før den tid.

Forslagsstillerne vil også understreke de tydelige parallellene til Bergen Engines-saken, der regjeringen i 2021 til slutt landet på å stanse salget med hjemmel i sikkerhetsloven, som følge av lignende sikkerhetsbekymringer knyttet til Russland. Sikkerhetssituasjonen i 2026 er langt mer anspent etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina i 2022 og som følge av Russlands pågående hybride krigføring mot Europa. Grunnene til å se nærmere på dette mulige oppkjøpet og eventuelt trekke i nødbremsen for å vurdere om det er legitime sikkerhetsutfordringer som følge av dette mulige oppkjøpet, er derfor minst like viktige som de var i 2021.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen midlertidig stanse ACG Metals sitt oppkjøp av Nussir-gruva, fram til norske sikkerhetsmyndigheter kan slå fast at oppkjøpet ikke utgjør noen sikkerhetstrussel.
2. Stortinget ber regjeringen snarest redegjøre overfor Stortinget hva slags informasjon og vurderinger som ligger bak en eventuell godkjennelse av salg av gruva fra statens side. Regjeringen skal redegjøre for hvorfor den ikke griper inn i et eventuelt oppkjøp, og dele eventuelle sikkerhetsmessige vurderinger med Stortinget. Redegjørelsen skal også ta for seg regjeringens rutiner for å sikre at etablering eller oppkjøp av selskaper og/eller areal på norsk jord ikke medfører en sikkerhetstrussel, og om det er mangler ved forvaltningen som gjør dette vanskelig i dag.

12. november 2026

Siren Julianne Jensen **Une Bastholm**

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon